

ESSAY

**De ‘quwa’ of kracht om creatief om te gaan met
barrières?***Interpretaties van ‘gender empowerment’ bij gemigrantiseerde vrouwen
in België*

Amal Miri

Brussels School of Governance (VUB) & Universiteit Antwerpen

Amal.Miri@vub.be

Lore Van Praag

Erasmus Universiteit Rotterdam

vanpraag@essb.eur.nl

Kaya Klaver

Universiteit Antwerpen

kaya.klaver@uantwerpen.be

Inleiding

Beleidsdocumenten, politici en academici hebben de mond vol over ‘gender empowerment’. Wie wil dat nu niet? Ze verwijzen hierbij naar meer rechten voor alle genders, en promoten hierbij ook meer ‘agency’. Wanneer we echter gaan kijken naar de toepassing van de term ‘gender empowerment’ in Europese landen zoals België, dan zien we dat het vooral van toepassing is op migrantenvrouwen en ‘gemigrantiseerde’ vrouwen in onze samenleving. Naar analogie met de term ‘geminoriseerd’ (‘minoritised’) wat vaker in een Amerikaanse context van toepassing is, verwijst term ‘gemigrantiseerd’ naar vrouwen die door de samenleving nog steeds gezien worden als ‘migrant’, ondanks het feit dat ze al enige tijd in België gevestigd zijn, of in België geboren zijn uit migrantenouders. Met andere woorden, zelfs tweede generatie migranten worden gezien als een groep die er nog niet helemaal bij hoort of die zich beter moeten integreren in de samenleving, ondanks dat ze er geboren en getogen zijn (Beek et al., 2023, 2023; Dahinden & Anderson, 2021). Omdat we deze beleidsdominante term willen bekritisieren hebben we

binnen het project gekozen om de term 'gemigrantiseerd' te gebruiken. De focus op deze groep migranten en gemigrantiseerde groepen is relevant in het kader van discoursen rond 'gender empowerment'. Ondanks het feit dat de definitie van wat 'gender empowerment' voor deze groep van vrouwen juist betekent ambigu is, wordt het wel geregeld aangehaald in de media en debatten als iets dat nog moet gebeuren. Sterker nog, het dominante gebruik van de term 'gender empowerment' suggereert dat personen – en in het bijzonder migranten en gemigrantiseerde personen – zelf obstakels waarmee ze geconfronteerd worden in de samenleving, zoals discriminatie, moeten overkomen. Hierbij wordt er geen aandacht gegeven aan het structurele karakter ervan. In deze discoursen en debatten komen gemigrantiseerde vrouwen zelden of weinig zelf aan het woord, laat staan dat er gekeken wordt naar hun persoonlijke invullingen van deze term.

In het kader van het Horizon Europe ReIncluGen project (www.reincludgen.eu) vroegen we daarom 30 migrantenvrouwen en gemigrantiseerde vrouwen, die actief deelnemen aan een middenveldorganisatie in Antwerpen, en dus volgens vele beleidsvoorstellen 'actief participeren in de samenleving', naar hun invulling en beleving van 'gender empowerment'. Binnen het participatieve ReIncluGen project (Rethinking Inclusion and Gender empowerment) werken we met 11 Europese partners in België, Italië, Spanje, Polen, Nederland en Oostenrijk samen om het begrip 'gender empowerment' te herdenken en vooral te laten herdenken samen met onze onderzoeksparticipanten. Het is een participatief en co-creatief project dat tot doel heeft de verschillende conceptualisaties van gender empowerment te bestuderen vanuit een 'situated intersectional' benadering (Yuval-Davis, 2015).

Methodologie

Om de gesitueerde ervaringen van gemigrantiseerde vrouwen of vrouwen met een migratieachtergrond in de Belgische samenleving te erkennen en beter te begrijpen, werd een meerfasig selectieproces opgezet, waarbij drie organisaties in maatschappelijk middenveld van België werden geselecteerd. Vervolgens werd etnografisch veldwerk binnen deze organisaties uitgevoerd. Dit werd gevolgd door dertig semi-gestructureerde en meerfasige interviews waarin gebruik werd gemaakt van 'photo-eliciting'-technieken (Salma & Temuri, 2024; Van Praag et al., 2025). Dit proces stelde ons in staat om eerst vertrouwen te winnen en zowel de praktijken van de middenveld organisaties als de levensomstandigheden en barrières van de deelnemers beter te begrijpen. Ten tweede heeft de selectie van deelnemers via de

middenveld organisaties waarin zij actief betrokken zijn ons niet alleen in staat gesteld hen herhaaldelijk te interviewen tijdens hun deelname aan de trajecten/activiteiten die er werden georganiseerd, het hielp ook om de wisselwerking te bestuderen tussen subjectieve noties van empowerment van de vrouwen enerzijds en de opvattingen van de organisaties anderzijds. Ten derde vergemakkelijkte dit selectieproces het bereiken van specifieke groepen vrouwen die anders niet zo gemakkelijk door onderzoekers zouden worden bereikt. Het gebruik van een meerfasig selectieproces hielp om de praktijken van organisaties in het maatschappelijk middenveld op het gebied van gender empowerment verder te beoordelen en een groep vrouwen te rekruteren die actief zijn in het Belgische maatschappelijk middenveld. Deze selectie is relevant omdat hun deelname al wordt gewaardeerd in de samenleving en vaak wordt beschouwd als empowerment als zodanig, maar ook als een manier om beter ondersteund te worden en meer ‘empowered’ of versterkt te worden, vooral gezien de grote nadruk op middenveld organisaties in de Sustainable Development Goals en het beleid voor het creëren van gelijke kansen in de samenleving.

In de loop van april 2023 en februari 2024 werden de drie organisaties in het maatschappelijk middenveld geselecteerd die werken aan gender empowerment. De steekproef bestond uit vrouwen actief binnen ORG1, een organisatie die zich richt op het versterken van gemigrantiseerde vrouwen via een project over hoop en barrières voor empowerment en integratie, gesubsidieerd door een lokale overheidsinstantie. Daarnaast waren er ook vrouwen actief in ORG2, dat migrantenorganisaties in hun professionaliseringstrajecten ondersteunt en workshops en trajecten organiseert om empowerment te bevorderen door middel van socio-culturele participatie. Tot slot namen er ook vrouwen deel die actief zijn in ORG3. ORG3 biedt zowel persoonlijke als groepscoaching aan voor gemigrantiseerde vrouwen die een klein bedrijfje willen starten of dit reeds hebben gedaan en in de beginfase zitten. De socio-demografische samenstelling van onze deelnemers bestond uit zowel laag- als hoger opgeleide vrouwen tussen de 19 en 62 jaar die zelf, of waarvan de ouders afkomstig zijn, uit de volgende landen: Nederland, Frankrijk, Spanje, Kroatië, Roemenië, Kosovo, Marokko, Soedan, Senegal, Guinee, DR Congo, Ghana, Turkije, India, Pakistan, Dominicaanse Republiek en Chili.

De onderzoeksparticipanten werden in het najaar van 2024 uitgenodigd om deel te nemen aan een reeks van twee of drie opeenvolgende interviews. Gezien de gevoelige aard van gender, migratiegeschiedenis, empowerment en het gebruik van ‘photo-eliciting’ technieken om de discussies over empowerment en relevante keerpunten verder te stimuleren, kregen de deelnemers de tijd om na te denken over hun standpunten en (nieuwe) foto's

mee te brengen naar het interview en vervolgens ook te reflecteren over de ervaring van het interview. Tijdens het interview gebruikten de onderzoekers een narratieve structuur, waarbij de deelnemers werd gevraagd naar hun jeugd. Hun antwoorden bevatten vaak verhalen over migratie-ervaringen en onderwijstrajecten, gevolgd door momenten of keerpunten in hun leven waar ze het meest trots op zijn. Daarna werd hen (pas) gevraagd over hun invulling van de term 'gender empowerment'. Het was dus belangrijk om de deelnemers eerst te laten reflecteren op een aantal vragen en dan pas expliciet te vragen naar de term 'gender empowerment'. Het concept 'inclusie' werd ook besproken, waarbij de nadruk lag op het gevoel van verbondenheid van de deelnemers in België. Het veldwerk en de interviews werden uitgevoerd door twee gemigrantiseerde vrouwelijke onderzoekers. Alle drie de auteurs hebben bijgedragen aan de data-analyse, het conceptuele raamwerk en het schrijfproces.

Het concept 'gender empowerment'

Het concept 'gender empowerment' is voor de doelgroep van ons project vaak een moeilijk te vatten begrip. De deelnemers zochten meestal naar vertalingen van 'empowerment' in hun moedertaal. Ze denken dan aan woorden zoals 'quwa' of 'poder' wat respectievelijk staat voor kracht in het Arabisch en kracht/macht in het Spaans. Een van de deelnemers dacht spontaan aan 'mazu pema' in het Linga, een taal die in DR Congo gesproken wordt, wat verwijst naar 'ik adem' – wat gebruikt wordt als iemand 'ergens is geraakt'. De invullingen van empowerment van deze vrouwen verwijzen dus naar verschillende gradaties van 'empowerment' of 'agency' zonder enig waardeoordeel: van 'ademen en ergens geraken' tot 'het hebben van macht om dingen te veranderen'. Ook in het Nederlands is er vaak moeilijk een vertaling te vinden, zonder al meteen de term zelf in te vullen en te definiëren, waarbij er vaak impliciet gepeild wordt naar dingen of momenten die je 'kracht geven' of 'momenten waarin je je sterk voelt'. Daarom hangt de term 'empowerment' ook nauw samen met 'agency' waarbij we agency verstaan als steeds ingebed in de sociale context, wat leidt tot een dynamische interactie tussen vrijheid en beperking (Bourdieu, 1990). Echter wringt hier vaak de schoen aangezien 'agency' in onze Westerse samenleving vooral een liberaal feministische invulling kan hebben, waarbij onderdrukte groepen 'het heft in eigen handen moeten nemen'. Met deze dominante invulling van agency krijgt 'empowerment' slechts een beperkte vertaalslag wat betreft de realiteit waarin gemigrantiseerde vrouwen leven (Mahmood,

2005; Midden & Ponzanesi, 2019). Hierdoor dreigen deze vrouwen en hun levenservaringen onterecht als zwak of zonder meer onderdanig gezien te worden. Onze bevindingen brengen echter andere interpretaties en ervaringen naar voren.

In alledaags gebruik verwijst 'gender empowerment' voor de vrouwen in ons onderzoek in eerste instantie vaak naar kleine of grotere individuele verwezenlijkingen als vrouw, zoals het verkrijgen van een job of een diploma, of het starten en onderhouden van een gezin. Bij empowerment wordt er dan vaker gekeken naar de eigen kracht, en het opstellen en realiseren van doelen waarbij het navigeren binnen bestaande beperkende structuren vaak centraal staat. Interessant is dat ze, hoewel ze het hun 'eigen' traject noemden, vaak verwezen naar iets collectivistisch, zoals elkaar steunen bij het behalen van individuele doelen, of zich versterkt voelen door de steun van anderen of juist zelf versterkt te worden door anderen te helpen. Dit verwijst naar het belang van solidariteit en de noodzaak om naast het zorgdragen voor anderen ook enige zelfzorg in te plannen om er vervolgens achter te komen wat je wilt, wat gaandeweg kan veranderen. 'Gender empowerment' hangt dus ook sterk samen met tijd en moet gezien worden als een proces.

Als er dieper ingegaan wordt op hoe de deelnemende vrouwen in de betrokken organisaties kijken naar 'gender empowerment', wordt ook meteen de maatschappelijke context in rekening gebracht. Hierbij verwijzen ze al snel naar de positie die mensen in de samenleving innemen, maar ook de positie die men inneemt als vrouw. Hiernaast identificeren de meeste vrouwen zich ook als iemand die onderdeel uitmaakt van een groep die gezien wordt als de ander en die nog moet integreren en vaak nood heeft aan gender empowerment. Binnen deze context verwezen vele deelnemers tijdens de interviews ook vaak naar het vastzitten in beperkende sociale netwerken, het leven in meer precarie situaties, de stigmatisering en confrontatie met armoede in de samenleving. In de definities van gender empowerment van onze deelnemers streven enkele vrouwen ook naar meer keuzevrijheid, het vechten tegen maatschappelijke structurele barrières en tegen gender verwachtingen van hun sociale netwerken en directe omgeving.

Met andere woorden, uit ons onderzoek blijkt dat onze deelnemers 'gender empowerment' interpreteren door te reflecteren op hun ervaringen, de context waarin ze zich bevinden en de posities – en vooral de kruispunten van posities – die ze in de samenleving innemen. Deze 'situatedness' geeft verder vorm aan hun ervaringen en randvoorwaarden die van invloed zijn op hun processen van gender empowerment. Omdat deze 'situering' cruciaal is voor het concept gender empowerment, pleiten wij voor het gebruik van 'situated intersectionality' als centraal analytisch concept. 'Situated intersectionality',

oftewel gesitueerde intersectionaliteit (Yuval-Davis, 2015; Anthias, 2012), verwijst naar de aandacht voor de geografische, sociale en temporele afhankelijk van intersectionaliteit. Met andere woorden, gesitueerde intersectionaliteit houdt rekening met de omstreden, veranderende en meervoudige betekenissen van sociale locaties, met aandacht voor historische momenten binnen bepaalde sociale, economische, politieke en culturele contexten waarin bepaalde sociale ongelijkheid bestaat. Ter illustratie, als een hoogopgeleide vrouw uit Marokko ervoor kiest om niet te werken in België, zal dat door de Belgische samenleving worden gezien als een vorm van falen, terwijl het niet hoeven werken in de Marokkaanse cultuur juist symbool staat voor empowerment en een geslaagd leven. Deze vrouw zou zich dan in Marokko meer gesterkt voelen dan in België, aangezien er hier verwacht wordt dat ze zich als hoogopgeleide vrouw op de arbeidsmarkt aandient. Deze opvattingen zijn echter sterk afhankelijk van de tijdgeest, want als deze migrantenvrouw in de jaren '70 zou leven in België, dan werd er van haar juist verwacht dat ze thuis zorgde voor haar man en kinderen. Dit voorbeeld toont juist het belang van het situeren in de juiste tijd en plaats van het concept empowerment aan.

Resultaten

Wanneer we kijken naar de aangehaalde randvoorwaarden om een geslaagd proces van empowerment te ondergaan, zien we dat er talloze verwijzingen worden gemaakt naar gender verwachtingen en genderrollen in het gezin én in de samenleving, alsook wanneer men (formeel) wil deelnemen aan de arbeidsmarkt.

Voor mij betekent gender empowerment dat je in je eigen kracht wordt gezet. Omdat we die kracht al hebben is het belangrijk om daar erkenning voor te krijgen, want dat werkt al empowerend. (Ilhame)

Dit is vaak in strijd met hun positie als zogenaamde immigrant, etnische minderheidsgroep en/of religieuze groep. Zo verwijst Nawar in de quote hieronder naar het hoofddoekenverbod en hoe dat haar beperkt in het najagen van haar dromen en de job uit te oefenen die ze graag wil.

Jezelf kunnen zijn zonder dat mensen daar bepaalde vooroordelen over hebben of die willen beperken. Om maar een voorbeeld te geven: ja, mijn interesse ligt vooral in het helpen van mensen, maar dat kan bijvoorbeeld niet in het onderwijs. Niet iedereen staat open voor iemand die een

hoofddoek draagt en dat vind ik zonde, want dan zie ik lerarentekorten, maar dan denk ik: 'Maar ja, die kwalificaties heb ik wel. Waarom wordt mij die kans ontnomen?' Dus dat is waar je kracht wordt weggenomen. Je voelt je erg ondergewaardeerd. Dat kan je uiteraard sterker maken, omdat je jezelf dan wilt bewijzen. Maar goed, je kunt jezelf niet bewijzen als je niet geaccepteerd wordt in de maatschappij. (Nawar)

Vooraf deelnemers die opgroeien in moeilijke levensomstandigheden, armoede of van land veranderden als gevolg van migratie, en die migratiegerelateerde problemen ervoeren (bijvoorbeeld taal, onderwijskwalificatie, discriminatie), halen de conditionaliteit van 'empowerment-processen' aan, omdat dit het nemen van beslissingen op het gebied van empowerment bemoeilijkt.

Voor mij gaat gender empowerment over de kracht die je al in jezelf hebt, maar waarin je moet investeren. Maar dat is niet altijd gemakkelijk.... (Ziaar)

Als gevolg moesten veel deelnemers zoeken naar manieren om eerst met deze barrières om te gaan, naar steun binnen hun families of formele organisaties, religieuze gemeenschappen en overtuigingen. De belangrijke rol die familie speelt kwam in de interviews meermaals aan bod. Dit was bijvoorbeeld het geval in het interview met Ilhame als jongste van een groot gezin:

Ja, dat is mijn kracht echt. Dus ze hebben me ook gewoon elke keer aangemoedigd. Ook bij mijn rijbewijs, na de vijfde keer... De tweede keer, derde keer, op een duur denk je van pff genoeg. Die gaven mij een schop onder mijn kont, om het zo te zeggen (lacht). 'Ga terug, kop op, niet huilen, stop met huilen, kom, opnieuw.' En zo was dat met alles dus ik wist wel gewoon.. Bij wie ik terecht kon als ik mij zo.. wist van... Oké, mijn kracht is op, mijn batterij is leeg, die moet terug gevuld worden. En dan wist ik gewoon, ik moet naar mijn zussen gaan of naar mijn moeder. En die konden mij zo weer opladen. (Ilhame)

Verder geven veel deelnemers ook aan dat religie voor hen een grote vorm van steun en kracht bood. Dit kwam ook duidelijk naar voor in het verhaal van Nawar die stelde dat God een belangrijk aspect is in haar leven en binnen haar proces van empowerment:

Dus ik weet dat als iets niet naar je toekomt, omdat dat binnen mijn religie het geval is, Allah (God) je beter zal geven. Allah (God) zal je hoe dan ook beter geven, maar probeer die positieve mentaliteit te behouden. En uiteindelijk

is Allah 'Ar-Razzāq' [vertaling: Allah (God) is de aanbieder, de onderhouder], Hij is Degene die je gaat geven. Hij is De Gever, dus er komt hoe dan ook beter. En dat is wat ik probeer te doen. Ik zeg niet dat het altijd gemakkelijk is, maar ik probeer die mentaliteit terug te krijgen. Allah blijft inderdaad jouw anker. Je kunt er altijd steun in vinden. En dat vormt eigenlijk ook je identiteit. Dat vormt wie je bent en hoe je naar de dingen kijkt. Dus ja inderdaad, een heel [nadruk op 'heel'] belangrijk aspect binnen 'empowerment' voor mij. (Nawar)

Andere deelnemers zijn de hoop zo verloren om zich in België ooit thuis te voelen en te kunnen ontplooiën dat ze denken aan emigreren naar een ander land waar ze hopen dat ze wel worden gewaardeerd en gezien voor wie ze werkelijk zijn.

Geaccepteerd en ondersteund worden is essentieel als je wilt openbloeien en versterkt worden in wat je doet. Na alles wat ik heb meegemaakt... heb ik een leeftijd bereikt waarop ik niet noodzakelijkerwijs meer deel wil uitmaken van deze samenleving. (Ayse)

Deze onverschilligheid valt te begrijpen in de context van de verschillende uitsluitingsmechanismen zoals racisme en islamofobie. Relevant in dit verband is dat sommige vrouwen in onze steekproef ook hun veerkracht benadrukken in het navigeren en omgaan met verschillende vormen van ongelijkheid. Zo stelt Ilhame dat *'alleen al het feit dat we ons in een omgeving bevinden die overwegend door mannen wordt bevolkt'* en *'waarin we vaak moeten opboksen tegen structurele ongelijkheid, racisme en islamofobie'*, een indicator is van hun agency en dus proces van 'empowerment'. Voor vele vrouwen in onze steekproef wordt het succesvol en op een creatieve manier navigeren binnen deze barrières gezien als een cruciaal onderdeel van het proces van empowerment – wat vaak amper wordt erkend in de samenleving.

Maar ik weet niet of ik dat wel zo mag zeggen (lacht). Ik denk dat de vrouwen met migratieachtergrond, sowieso sterker zijn. Sowieso. Ze zijn sterker en gewoon krachtiger in hun mindset ook enzo. Daar ben ik wel vrij zeker van. (Ilhame)

Inspiratie voor beleid

Inzichten uit dit onderzoek kunnen inspiratie bieden voor beleid. Het gebruik van het concept 'gender empowerment' is problematisch en zeker als hier een (liberaal) waardeoordeel aan vasthangt. Dit gezien de gebrekkige definiëring

alsook de moeilijkheid om dit in interventies concreet te implementeren, zonder aan bredere structuren in de samenleving te werken. Terwijl het beleid afstapt van het gebruik van concepten als 'gendergelijkheid' om de verschillende interpretaties van mensen bij het definiëren van dergelijke gelijkheden te benadrukken, lijkt het concept van 'gender empowerment' vergelijkbare discoursen na te bootsen, en daarom ook de heersende discoursen te weerspiegelen over wat het betekent om 'gender empowerment' te bekomen. Daarom vereist beleid rond 'gender empowerment' een gesitueerde en intersectionele benadering om zowel unieke als gemeenschappelijke barrières en uitdagingen waarmee deze groep gemigrantiseerde vrouwen worden geconfronteerd te erkennen. Door een dergelijke term zoals 'gender empowerment' te gebruiken op de huidige manier, zonder enige nuances, individualiseert men het overwinnen van barrières in de samenleving, zonder de structurele oorsprong ervan te benadrukken. Het blijft echter een moeilijke evenwichtsoefening om enerzijds het proces van 'empowerment' van gemigrantiseerde vrouwen te erkennen binnen hun beperkende realiteit en anderzijds deze realiteit van ongelijkheid te blijven problematiseren en bestrijden (Mahmood, 2005; 2006; 2009). Met betrekking tot deze uitdaging concluderen we uit ons onderzoek alvast dat het stimuleren van politiek bewustzijn van vrouwen binnen een van onze middenveldorganisaties sterk aan belang wint. Tot slot betogen we dat er meer onderzoek nodig is naar de manier waarop deze gesitueerde betekenissen van het concept van gender empowerment worden geïnterpreteerd binnen specifieke (religieuze en culturele) gemeenschappen.

Erkenning

We willen alle organisaties en deelnemers bedanken voor hun bijdrage aan dit onderzoek.

Lore Van Praag wil graag ook Elien Colman bedanken voor haar 'empowering' steun vanaf de start van haar carrière, zowel via chat, koffiepauzes, Ratz-momenten als nachtelijke gesprekken.

Financiering

Het ReIncluGen project werd gefinancierd vanuit de Europese Unie Horizon Europe Research & Innovative Action, Projectnummer: 101093987.

Noot

1. ORG1 = Organisatie 1; ORG 2= Organisatie2; ORG3 = Organisatie3

Bibliografie

- Anthias, F. (2012). Transnational Mobilities, Migration Research and Intersectionality: Towards a translocational frame. *Nordic Journal of Migration Research* 2(2), 102–110.
- Beek, J., Bierschenk, T., Kolloch, A., & Meyer, B. (Eds.). (2023). *Policing race, ethnicity and culture: Ethnographic perspectives across Europe*. Manchester University Press. <http://www.jstor.org/stable/jj.1544760>
- Bourdieu, P. (1990). *The logic of practice*. Stanford: Stanford University Press.
- Mahmood, S. (2005). *Politics of piety: The Islamic revival and the feminist subject*. Princeton University Press.
- Midden, E., & Ponzanesi, S. (2019). Digital faiths: An analysis of the online practices of Muslim women in the Netherlands. *Media, Culture & Society*, 41(2), 215–229. <https://doi.org/10.1177/0163443718775397>
- Salma, J., & Temuri, H. (2024). The Art and Politics of Participant-Driven Photo-Elicitation With Muslim Immigrant Older Women. *International Journal of Qualitative Methods*, 23. <https://doi.org/10.1177/16094069241241997>
- Yuval-Davis, N. (2015). Situated Intersectionality and Social Inequality. *Raisons Politiques*, 58 (2), 91–100.
- Van Praag, L., Miri, A., Klaver, K. & Deneva, N. (2025). Ethical considerations during photo-eliciting trajectories with migrantised women focused on 'gender empowerment' in civil society organisations. In: Busby, H. (Ed.) *Reframing Qualitative Research Ethics*. Leeds: Emerald Publishing.

About the Authors

Amal Miri behaalde in 2021 een doctoraat in Gender & Diversiteit aan de Universiteit Gent. In dit etnografisch doctoraatsonderzoek, dat zich situeert op het snijvlak van huwelijksmigratie, moederschap en integratie, voerde ze participatief onderzoek uit met Marokkaanse vrouwen in Vlaanderen. In het verleden werkte Miri als projectonderzoeker bij ELLA vzw. Miri is ook co-promotor van het Horizon Europe-project ReIncluGen over gender-empowerment en inclusie aan de Universiteit Antwerpen. Daarnaast is ze voorzitter van EMPACT, een Vlaamse socio-culturele koepelorganisatie die

gemarginaliseerde maatschappelijke organisaties ondersteunt en versterkt. Vandaag werkt ze als wetenschappelijk coördinator van het FWO-SBO ENGINE project aan de Brussels School of Governance (VUB).

Lore Van Praag (Master, PhD Universiteit Gent) is universitair hoofddocent aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Haar onderzoeksinteresses zijn sociale en etnische en gender ongelijkheden, transnationalisme, migratie, klimaatverandering en diversiteit. <https://orcid.org/0000-0003-2861-7523>

Kaya Klaver (Master Universiteit Antwerpen) is junior onderzoek verbonden aan de Universiteit van Antwerpen. Haar onderzoeksinteresses zijn gender, etnische diversiteit en religieuze (de)conversieprocessen.